

PROBLEMELE VIETII

Traducere din neogreacă:

Cristian Spățărelu și Daniela Filioreanu

Carte tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte

GALACTION

Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Editura Cartea Ortodoxă

EDITURA EGYMENITA

Cuvânt introductiv	5
Voile lui Dumnezeu	11
Roadele necazurilor	28
Fiarele sălbatice ale patimilor	40
Chinurile iadului	58
Fericirea raiului	76
Căile pocăinței	86
Întâmpinarea morții	106
Căsnicia creștină	122
Creșterea copiilor	144
Iubirea creștină	156
Îmbuibarea pântecelui și beția	175
Bogăția și sărăcia	182
Participarea la slujbele Bisericii	196
Pronia lui Dumnezeu	206
Puterea și slava	216
Rugăciunea	221
Trufia și slava deșartă	241
Smerenia	248
Grija față de suflet	257
Lăcomia	263
Invidia	276
Ura și dușmănia	285

Tristețea și mâhnirea	297
Mânie și furie	307
Răbdarea și îndelungata-răbdare	312
Milostenia	331
Virtute și răutate	346
Bunătatea și blândețea	364
Lupta pentru mântuire	382
Cele două căi	392
Deznădejdea și nepăsarea	401
Folosul postului	411
Cuvinte de folos și povețe	416
Ce trebuie să facă un creștin ca să moștenească Împărăția cerurilor	443

Distribuție:

S.C. Egumenița S.R.L.

tel./fax: 0236-326.730

e-mail : editura@egumenita.ro

www.egumenita.ro

Voile lui Dumnezeu

Apostolul Pavel, care a cunoscut atâtea taine negrăite și a urcat până la al treilea cer, în vreme ce cerceta voile și judecățile lui Dumnezeu, a simțit o amețeală, ca și când ar fi privit într-un abis. Străduindu-se să caute adâncimea înțelepciunii lui Dumnezeu, s-a tulburat. S-a tulburat și a încetat imediat cercetarea, spunând: *Căci cine a cunoscut gândul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui? (Romani 11; 34).*

Dacă Apostolul a întâmpinat în felul acesta voile lui Dumnezeu, noi de ce ne străduim în zadar să le cercetăm pe cele necercetate și să le pătrundem pe cele nepătrunse? Să nu ajungem, rogu-vă, la un asemenea nivel de nebunie. Ci la fiecare nelămurire a noastră să ne aducem aminte și să repetăm cuvântul psalmistului: *Adânc nepătruns sunt judecățile tale (Psalmi 35, 6).*

Pe Tine Te voi mărturisi, că minunat ești Tu întru cele temute (Psalmi 138, 14). Ce înseamnă „cele temute”? Noi, oamenii, ne minunăm de multe lucruri, ca, de pildă, coloane mărețe, tablouri frumoase, trupuri zvelte. Dar mirarea noastră nu este însoțită de teamă. Ne minunăm, de asemenea, de marea nemărginită și de adâncurile ei abisale. Însă când ne aplecăm să privim în aceste adâncuri încercăm teamă. O teamă asemănă-

Respo...toare l-a cuprins, deci, și pe proroc, în vreme ce s-a aplecat să privească nețărnută și nemărginită adâncime a înțelepciunii lui Dumnezeu. A amestecat, s-a minunat, s-a speriat și a dat înapoi, strigând: *Pe Tine Te voi mărturisi, că minunat ești Tu întru cele temute; minunate sunt lucrurile Tale (Psalmi 138, 14).* Și cugetând în sine, a zis: *Cunoașterea Ta e mult prea minunată pentru mine; puternică este, eu n-o pot atinge (Psalmi 138, 6).*

Deseori, și desigur sufletelor evlavioase, Dumnezeu economisește lucrurile astfel încât evenimente nefericite să aibă un final fericit. Să ne amintim de unele întâmplări din Vechiul Testament.

Iosif, fiul patriarhului Iacob, a fost vândut de frații săi și a ajuns în Egipt, în casa lui Putifar. Soția lui Putifar avea gânduri viclene pentru Iosif. La urmă l-a calomniat și l-a trimis în temniță. Credea că în felul acesta îi va face rău. Dar, dimpotrivă, temnița era un loc mai liniștit și mai sigur decât casa lui Putifar. Căci în casa aceea poate că avea multe înlesniri, însă trăia într-o teamă continuă datorită atacurilor păcătoase ale acelei femei ucigașe de suflete. Lupta lui era mai chinuitoare decât viața din temniță. Prefera să trăiască împreună cu osândiții decât cu o femeie turbată. În temniță era mângâiat de gândul că se afla acolo pentru a nu-și pierde neprihănirea lui, în vreme ce atunci când locuia aproape de ea

tremura ca nu cumva sufletul să-i fie vătămat. Astfel, dacă vedem lucrurile în adâncime, el n-a intrat în temniță, ci a fost izbăvit de aceasta. A venit în conflict cu stăpânul său pământesc, Putifar, dar a intrat într-o legătură și mai strânsă cu Stăpânul lui ceresc, Dumnezeu.

Mai înainte frații lui îl vânduseră negustorilor ismaeliți. Dar în realitate i-au fost de folos, pentru că în felul acesta l-au scăpat de răutatea și de uneltirile lor zilnice. Și, într-adevăr, există un lucru mai rău decât conviețuirea cu frați care te invidiază, te prigonesc, te agresează? Voiau să-i facă rău, dar Dumnezeu l-a întors spre bine.

Și mai târziu, când paharnicul l-a uitat, iarăși spre bine i-a fost, căci a fost scos din temniță cu mai mare măreție și cinstire. Eliberarea nu i-a fost dăruită de bunătatea omenească, ci de dumnezeiasca pronicie. Faraon l-a scos din temniță când a avut nevoie de el pentru a-i tălmăci visele. Astfel, l-a scos nu ca un împărat care săvârșește o binefacere, ci ca un împărat care primește o binefacere. Dumnezeu n-a vrut ca Iosif să primească binefacere ca un sclav, ci să apară în fața lui Faraon ca un binefăcător al aceluia, să-l mângâie în nevoia lui și să-i arate câtă înțelepciune are.

Așadar de aceea a fost uitat de paharnic, pentru ca Faraon să-l cunoască, pentru ca Egiptul să se folosească de el. Fiindcă dacă paharnicul și-ar fi adus aminte de el, ar fi ieșit mai devre-

me din temniță și atunci fără îndoială ar fi dorit să se întoarcă în patria lui. Însă în felul acesta toată întâmplarea care a urmat ar fi fost zădărnicită. Nenumăratele obstacole – slujirea în casa lui Putifar, închisoarea și, mai târziu, rangul dat de împărat – l-au ținut acolo, pentru a se împlini marile planuri ale Domnului.

Să cercetăm foarte pe scurt și viața tatălui lui Iosif, patriarhul Iacob. Fratele său, Esau, îl invidia și căuta să-l omoare, silindu-l în felul acesta să plece din patria lui. Ce urmări a avut acest lucru? Mai întâi de toate, scăpând de primejdie, a aflat siguranță și liniște. Apoi a învățat să aprofundeze mai mult lucrurile și astfel a devenit mai înțelept. Și, la urmă, s-a învrednicit să vadă acel vis minunat cu scara.

Dar, îmi veți spune, în țara străină în care a mers, Mesopotamia, a muncit din greu. Și la început, desigur, și-a găsit ca soție pe Rahela, și a câștigat simpatia socrului său, Laban, dar în continuare Laban l-a înșelat dându-i-o de soție pe fiica lui cea mare, Lia. Da, chiar așa s-a întâmplat, dar acestea i-au adus folos, căci Rahela era stearpă, pe când de la Lia a dobândit mulți copii.

Mai târziu Laban l-a urât. Dar și ura aceasta i-a ieșit spre bine, pentru că a fost pricina pentru care s-a întors în patria lui. Dacă n-ar fi întâmpinat nici o problemă în Mesopotamia, nu s-ar fi gândit la Canaan. Laban nu i-a dat răsplată

pentru truda sa. Însă nici de aici nu s-a vătămat deloc, de vreme ce a sporit și s-a îmbogățit mai mult decât socrul lui.

Ce vedem așadar? Cu cât uneltirile și vrăjmășia pe care le întâmpina erau mai mari, cu atât sporea mai mult. Dacă n-ar fi luat-o mai întâi de soție pe Lia, n-ar fi dobândit degrabă atâtea copii, ci ar fi fost mulți ani neroditor și ar fi jelit, la fel ca Rahela. Dacă Laban nu i-ar fi oprit răsplata, nu i-ar fi fost dor de patria lui, nu s-ar fi legat atât de strâns de femeile lui, nu s-ar fi întors cu slavă și cinste în pământul Canaanului, nu s-ar fi întâlnit pe drum cu îngerii și cu Însuși Dumnezeu.

Minunat este, cu adevărat, faptul că Dumnezeu săvârșește binefaceri cu noi prin întâmplări care nu par favorabile și plăcute, ci potrivnice și neplăcute. Să vedem alte câteva exemple.

Faraon a poruncit să fie aruncați în râu pruncii israeliților. Dacă nu se făcea asta, Moise n-ar fi fost salvat de fiica lui Faraon și n-ar fi crescut la palat. Dumnezeu a iconomisit lucrurile în așa fel, ca să arate cât de ușor, prin înțelepciunea și atotputernicia Lui, găsește soluții la probleme de ne-rezolvat și ieșiri la lucruri care păreau fără ieșire.

Mai târziu un evreu i-a spus amenințător lui Moise: „Nu cumva vrei să mă omori și pe mine așa cum l-ai omorât ieri pe egiptean?”. Și aceasta i-a fost de folos, căci văzând că fapta lui a ieșit l-a

lumină s-a temut și a hotărât să părăsească Egiptul. Astfel a plecat în pustia Sinai. Acolo nu numai că a trăit departe de primejdiile Egiptului, dar s-a și maturizat duhovnicește și s-a îmbogățit cu înțelepciune, învrednicindu-se să aibă acea vedere minunată a rugului care ardea și a primit făgăduința dumnezeiască a izbăvirii poporului său de sclavia tiranică a egiptenilor.

Ceva asemănător s-a întâmplat și cu Aaron. Când Core și alte câteva căpetenii ale poporului israelit s-au ridicat împotriva lui, îndoindu-se de rangul său preoțesc, Dumnezeu, prin minunea toiagului care a dat vârstă, l-a arătat mai strălucitor și mai slăvit.

Să ne amintim acum și de cei trei tineri. În cazul lor diavolul și-a luat lecția sa obișnuită, prin care niciodată nu se învață minte. Ce i se întâmplă? Mijloacele pe care le folosește pentru a-i război pe credincioși, în cele din urmă se întorc și-l lovesc chiar pe el, zădărniciindu-i puterile. Asta, bineînțeles, nu se face pentru că o vrea el, ci întrucât Preaînțeleptul Dumnezeu conduce lucrurile astfel încât uneltirile și armele lui să se întoarcă împotriva sa. Vicleanul i-a vârat așadar în minte acelui tiran, Nabucodonosor, gândul să nu le taie capetele sfinților, și nici să-i arunce la fiare, ci să-i ardă în flăcări. De ce? Ca să nu rămână nimic din moaștele lor, ca trupurile lor să dispară, ca cenușa oaselor lor să se amestece cu

cenușa lemnului. Însă Dumnezeu a folosit acest mijloc pentru a birui lipsa de evlavie și a nimici idolatria. Astfel a făcut ca flăcările să nu se atingă de trupurile lor, învățându-i pe barbari că focul, care fusese îndumnezeit în părțile Răsăritului, se teme nu numai de Dumnezeu, ci și de robii Lui.

Pe timpul prigoanelor, iarăși, ce s-a întâmplat? Prigonitorii s-au aruncat cu furie oarbă împotriva creștinilor. Și totuși, toată ura lor, toată uneltirea, toată sălbăticia au pierit mai ușor decât o pânză de păianjen, s-au destrămat mai repede decât fumul, s-au împrăștiat mai degrabă decât praful. Prigoana lor împotriva creștinilor a avut ca rezultat vădirea unei întregi cete de mucenici. Astfel Biserica s-a îmbogățit cu aceste comori vii și nemuritoare care, nu numai în timpul vieții lor sfinte, ci și după adormirea lor, ne-au dăruit tuturor din belșug atâtea binefaceri cerești.

Dumnezeu Își arată puterea Sa îndeosebi atunci când vrăjmașii credincioșilor Lui robi se înmulțesc.

Astfel, în generația noastră, când pe tron a urcat nelegiuitul Iulian (361-363), cel ce i-a întrecut pe toți ceilalți în necuviință, s-au arătat semne multe și ciudate.

Mai întâi de toate, îndată ce a urcat pe tron, în cetăți s-a făcut foamete mare. Început rău al unui împărat rău.

Respect pentru copiii cu dizabilități

Mai târziu, când a dat poruncă să se rezidească templul iudaic din Ierusalim, pentru a se tăgădui prorocirea lui Hristos, acesta a fost cuprins de flăcări de la temelii și i-a făcut pe meșteri s-o ia la fugă. În felul acesta planul său a fost zădărnicit.

Când iarăși, vistierul și unchiul său – Iulian se numea și acesta din urmă – au cutezat să pângărească sfintele vase ale creștinilor, au fost pedepsiți pilduitor de Dumnezeu: trupul vistierului s-a umplut de răni și viermi, iar măruntaiele unchiului său au fost scoase afară. Așa au murit amândoi. Înfricoșătoare morți!

În fine, în unele locuri, unde se aducea jertfă idolilor, izvoarele au secat. Încă un semn dumnezeiesc. Dumnezeu obișnuiește să acționeze în felul acesta în împrejurări deosebite. Când relele se înmulțesc, când fărădelegea se întinde, când robii Lui sunt chinuiți, atunci își arată marea Sa putere.

Nu voi uita să amintesc și de o altă înțeleaptă dar obișnuită pedagogie a lui Dumnezeu: Când întâmpinăm viclenii și greutăți, nu intervenim îndată pentru a ne ajuta, ci mai întâi ne lăsăm să ne chinuim un timp și mai târziu săvârșește minunea. De ce face așa? Ca să ne ferească de nerecunoștință și nemulțumire. De obicei noi, oamenii, imediat ce ieșim din necazuri, uităm și de amărăciunea lor și de Dumnezeu Care ne

izbăvește de ele. De multe ori, iarăși, credem că singuri am reușit să scăpăm de nenorocirile care au dat peste noi. Așadar de aceea Dumnezeu îngăduie ca mai întâi să ne lovească încercările și mai târziu vine să ne salveze.

De pildă, când filistenii i-au amenințat pe israeliți și Goliat i-a înfricoșat, Dumnezeu a plănuisit să-l arunce în luptă pe David și să-l arate biruitor. N-a făcut însă de la început planul Său. A lăsat mai întâi să se scurgă patruzeci de zile. În toată perioada aceasta uriașul barbar hulea, batjocorea și-i provoca pe evrei, care încremeniseră de frică. Nimeni nu îndrăznea să se bată cu îngrozitorul adversar. Toți au deznădăjduit pentru izbăvirea lor. Și numai atunci când și-au dat seama de neputința lor și au crezut că vor pieri, Dumnezeu i-a dăruit lui David acea izbândă minunată și nesperată. Cumplitul Goliat a fost omorât și filistenii au fost rușinați.

În situații de criză, noi obișnuim să gândim omeneste și să facem socoteli superficiale. Așa de pildă, spunem: „Dacă dușmanii ne vor ataca prin surprindere și armata noastră nu este gata să se apere, ce se va întâmpla? Ne vor face pe toți robi și vor distruge țara noastră”. Dar ce crezi? Pentru că tu nu-l poți birui pe dușman nu-l va putea birui nici Dumnezeu? Pentru că tu nu ești „pretutindeni prezent” nici Dumnezeu nu este? Sau nu cumva la Dânsul unele sunt cu putință și

alte nu? Marea Roșie, deși lipsită de suflare, s-a supus voii Domnului și i-a înghițit pe egipteni. Peștii, deși lipsiți de minte, s-au supus și ei voii Domnului și s-au lăsat prinși în plasele apostolului Petru. Și un înger, când primește poruncă de la Domnul, îi poate nimici pe toți vrăjmașii adevăratei credințe. Nu s-a întâmplat așa în vremea prorocului Isaia?

Un canaanit era tare mândru de el. Credea că este un foarte important general. Mă refer la Sisara, despre care vorbește și psalmistul: *Fă-le lor (Doamne, vrăjmașilor Tăi) ca lui Madian și lui Sisara și ca lui Iavin la râul Chișon (Psalmi 82, 9)*. Iavin era împăratul cananeenilor, iar Sisara căpetenia oștilor. Israelii, văzând cele nouă sute de care de fier și pe nenumărații ostași ai lui Sisara, s-au înfricoșat. Atunci iubitorul de oameni Dumnezeu a vorbit prin gura unei prorocițe, Debora, care a chemat-o pe căpetenia israeliților și i-a spus: „Nu te teme! Dumnezeu ți-l va da în mâinile tale pe Sisara. Izbânda însă, va fi a unei femei. Da, o femeie îl va nimici”. Și într-adevăr, l-a omorât Iaela. Vezi cum a fost pedepsit pentru mândria lui? A fost ucis, și încă de mână femeiască. Dumnezeu l-a legat cu legăturile somnului și, pe când era adormit, Iaela i-a înfipt un țărșuș în tâmplă!

Când Dumnezeu vrea să ne ajute, nimic nu-L poate împiedica. E de-ajuns atunci o armă a lui Dumnezeu, e de-ajuns un om al Lui, e de-

ajuns doar un semn al Lui, pentru a fi biruiți și cei mai puternici vrăjmași.

Noi să ne rugăm la Hristos, zicând: „Doamne, spune un cuvânt și vrăjmașii Tăi se vor împrăstia. Spune un cuvânt și cetatea Ta se va izbăvi. Spune un cuvânt și poporul Tău va birui”. Să-I spunem la fel ca David: *Iată, vrăjmașii Tăi au fremătat și cei ce Te urăsc au ridicat capul (Psalmi 82, 3)*. Și atunci e de-ajuns o femeie ca Iaela, una ca Debora sau una ca acea necunoscută care l-a lovit cu bolovanul pe împăratul Abimeleh, aducând izbânda.

Dumnezeu are multe feluri de leacuri pentru mântuirea noastră. Fiecăruia îi dă ceea ce are nevoie. Căci fiecare avem nevoie de un leac. *Cine se poate lăuda că are inima curată? Sau cine va cuteza să spună că e curat de păcate? (Pilde 20, 9)*.

Nu există om fără de păcat. Și dacă-mi vei spune cum cutare este drept, este milostiv, este iubitor de oameni, sunt de acord. Nu se poate însă să nu fi făcut vreo greșală. Ori va fi fost biruit de slava cea deșartă, ori de cârtire, ori de altceva. Unul face milostenii, dar nu este curat. Altul este curat, dar nu face milostenii. Unul are o virtute, altul altă virtute. Fariseul postea, se ruga, nu nedreptățea pe nimeni, ținea legea. Însă era mândru. Astfel a fost osândit de Domnul, căci mândria îl vătăma mai mult decât l-ar fi vătămat toate celelalte păcate la un loc.